

Onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken

In dit nummer

Veiligheid

Vraag mensen wat ze verstaan onder veiligheid, en ze leggen de vinger op vrijwel alle hedendaagse problemen. Van hondenpoep tot terrorisme, van sociale samenhang tot drugshandel. Kleiner ongerief gaat hand in hand met serieuze veiligheidsvraagstukken. Inderdaad, onze samenleving kent veel uiteenlopende veiligheidsproblemen. Veiligheid 'past' bij een risicosamenleving. Maar veiligheid geeft - of suggereert - ook houvast in een enigszins chaotische wereld. Zo sterk dat veiligheid een organisatieprincipe is voor bestuurders en beleidsmakers, al dan niet met de inzet van zelfredzame burgers. Deze nieuwsbrief biedt, vanuit ons onderzoek, een beeld van hulpinstanties, maatschappelijke organisaties en professionals in de justitiële keten: hoe werken zij aan (rechts)bescherming, veiligheid, toezicht en handhaving? We gaan ook in op het besturingsvraagstuk, de *security governance*: hoe laat veiligheid zich organiseren?

Nieuws *Themadag met Kerckebosch:* Instrumenten voor veiligheid & leefbaarheid in de wijk

In juni organiseren studiecentrum Kerckebosch en het Verwey-Jonker Instituut een studiedag over instrumenten en aanpakken om in de woonomgeving de veiligheid en leefbaarheid te vergroten en criminaliteit terug te dringen. Tijdens deze dag presenteren

wij deze (nieuwe) instrumenten. We spreken met gebruikers en deskundigen over de opgedane ervaringen en over de effectiviteit en het innovatieve karakter van de instrumenten. Meer informatie: www.verwey-jonker.nl en www.kerckebosch.nl

Inhoud

Pagina 2 en 3

- Ten geleide: Sterk in veiligheid
- Nieuws
- Veiligheid: een netwerk van inspanningen
- Inrichting voor Stelselmatige Daders

Pagina 4 en 5

- Column: Grensoverschrijdend pubergedrag?
- Platform, keten of netwerk
- Vergoeding van schade
- Interview: Beschermingsarrangement eergeweld

Pagina 6 en 7

- Interview: Hoe veilig is Rotterdam?
- Analyse Veiligheidsindex
- Lopend onderzoek
- Instrumenten Veiligheid en Leefbaarheid

Pagina 8 en 9

- Vervolg Instrumenten Veiligheid en Leefbaarheid
- Recente publicaties

Pagina 10 en 11

- Vervolg recente publicaties
- Tijdschriftartikelen en boekbijdragen
- 3 vragen aan Hans Dijkstal, voorzitter CIPO

Pagina 12

- Interview: 'Meer actie tegen mensenhandel'

Nieuwe onderzoekers

Dr. Myriam Vandenbroucke
Dr. Myriam W.G. Vandenbroucke is sinds kort de nieuwe collega bij de onderzoeksgroep Jeugd, opvoeding en onderwijs. Na haar studie Psychologie

aan de Universiteit van Amsterdam deed zij promotieonderzoek naar autisme aan het UMC Utrecht. Bij het instituut is zij als junior onderzoeker onder meer betrokken bij de evaluatie van een nazorgproject over allochtone jongeren in detentie.

Drs. Sjoukje Botman
Drs. Sjoukje Botman is toegetreten tot de onderzoeksgroep Maatschappelijke participatie als junior onderzoeker. Zij studeerde Algemene

Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht, tracé stadsstudies. Ze was werk-

zaam aan de Amsterdamse School voor Sociale Wetenschappen (ASSR) bij de UvA, waar ze promotieonderzoek deed naar betaald huishoudelijk werk in Amsterdam. Bij het instituut is Sjoukje betrokken bij onderzoek naar betaalde en onbetaalde arbeid, emancipatie en informele economie.

Drs. Diane Bulsink
Drs. Diane Bulsink is in 2008 in dienst gekomen bij het Verwey-Jonker Instituut als junior onderzoeker bij de onderzoeksgroep

Maatschappelijke Participatie. Zij studeerde Sociale Psychologie en Wijsbegeerte aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Haar promotieonderzoek aan de Universiteit Utrecht ging over de combinatie van werk- en zorgtaken door ouders. Bij het instituut houdt zij zich bezig met onderzoek op het terrein van gezondheid, arbeid en zorg, armoede en sociale activering.

Ten geleide

Sterk in veiligheid

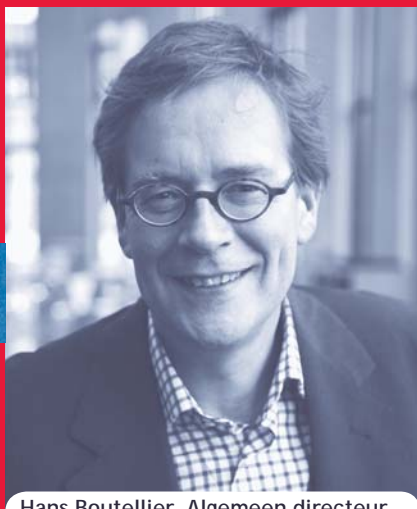
Het Verwey-Jonker Instituut is vijftien jaar geleden opgericht door het toenmalige ministerie van WVC als hét onderzoeksinstituut op het terrein van zorg en welzijn. Vanaf het begin heeft het instituut zich echter ook toegelegd op andere terreinen, zoals criminaliteit en antisociaal gedrag. Een schoorvoetend begin is intussen uitgegroeid tot een substantieel onderzoeksveld binnen het instituut. Huiselijk geweld, jeugdcriminaliteit, preventiestrategieën, prostitutie, zedelijkheidswetgeving, bedreigingen en geweld, zware criminaliteit - rond al dit soort onderwerpen is onderzoek gedaan en expertise ontwikkeld. Het instituut is inmiddels 'groot' op het terrein van veiligheid.

Onder de brede noemer veiligheid gaat maatschappelijk gezien heel veel schuil. Het is net een 'semantisch sleepnet': van hondenpoep tot terrorisme en van sociale samenhang tot drugshandel. Deze gevarieerde aandacht voor

veiligheid heeft een aantal redenen. Allereerst zijn er echt veel verschillende veiligheidsproblemen: veiligheid 'past' bij een risicosamenleving. Maar daarnaast geeft veiligheid ook houvast in een enigszins chaotische wereld. De 'veiligheidsbranche' is niet voor niets zo gegroeid, ook in normatieve en preventieve zin.

Het instituut heeft deze trend aanvoeld en zich daarop doorontwikkeld. Zo hebben we veel onderzoek gedaan naar 'de organisatie van veiligheid'. Steeds meer betrokken partijen maken een effectieve aanpak mogelijk - maar maken het ook ingewikkeld. Onze visie? Sturing werkt naar onze mening het beste 'van achteruit naar voren'. Teneinde er vroeg bij te zijn, dient het strafrechtelijk sluitstuk goed georganiseerd te zijn: ruggensteun geven en richting wijzen. In ons onderzoekswerk kunnen we goed gebruik maken van onze kennis van de werelden van bestuur, hulpverlening en maatschappelijke ondersteuning. Goede relaties tussen handhaving, bescherming en sociale ontwikkeling zijn essentieel voor een brede benadering van veiligheidsproblematiek.

Uiteraard is het belangrijk ook oog te blijven houden voor een smalle, precieze aanpak van problemen. Politie, justitie en daaraan gerelateerde instituties opereren op grond van een rechtsstatelijk verankerd geweldsmonopolie. Dit biedt enorme mogelijkheden voor effectief optreden, maar het kan ook misbruikt worden of wantrouwen zaaien. Deze instituties dienen goed geïnformeerd te zijn over daders, slachtoffers en interventies. We hebben diverse instrumenten ontwikkeld om daarin te voorzien. In deze nieuwsbrief is daarvan een overzicht opgenomen. Omdat de samenleving zwaarder leunt op het (straf)recht, dienen beleid en uitvoering zorgvuldig te geschieden. Het verheugt me dat we daarin ondersteunend kunnen zijn met onderzoek en advisering.

Hans Boutellier, Algemeen directeur

Nieuws Hans Boutellier nieuwe voorzitter jury Hein Roethofprijs

Prof. dr. Hans Boutellier is de nieuwe voorzitter van de jury van de Hein Roethofprijs. Hij volgt in deze functie prof. dr. Gerben Bruinsma op, die de laatste drie jaar voorzitter was.

De Hein Roethofprijs is in 1986 ingesteld door het ministerie van Justitie en wordt jaarlijks toegekend aan het beste initiatief in Nederland om criminaliteit te voorkomen. Verdere juryleden zijn: mevrouw Mariëtte Christophe, landelijk projectleider huiselijk geweld namens de politie,

de heer Sjaak van der Tak, burgemeester van de gemeente Westland, de heer mr. Lex Westerman, secretaris Veiligheid en Criminaliteitsbeheersing bij het Verbond van Verzekeraars en mevrouw Anniko van Santen, presentatrice van het AVRO-programma Opsporing Verzocht.

De organisatie van de Hein Roethofprijs is in handen van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Minister Hirsch Ballin van Justitie reikt op maandag 19 oktober de Hein Roethofprijs 2009 uit in Den Haag.

Veiligheid: een netwerk van inspanningen

Houdt u zich bezig met veiligheid? Dan weet u dat de aanpak niet alleen een taak is van de overheid. Ook instanties en burgers moeten zich ervoor inspannen. Katinka Lünemann en Arnt Mein coördineren het onderzoek naar veiligheidsvraagstukken. Mein voor veiligheid en handhaving en Lünemann voor (rechts)bescherming. Wat valt hun op?

Lünemann bijt de spits af. 'Veiligheid is zo veelomvattend dat het begrip dreigt te verschromelen. Bij veiligheidsvraagstukken gaat het om fysieke en sociale aspecten, om criminaliteit, overlast en verloedering, gevoelens van onveiligheid maar ook om veiligheidszorg. Dit speelt binnen elk segment van de samenleving. En steeds gaat het om een combinatie van het inschatten van risico's, toezicht, handhaving, preventie, bescherming en signalering. Veiligheid is allang geen kwestie meer van alleen politie en justitie. Of het nu gaat over de wijk, de school, het bedrijf, het gezin, het verkeer of de gevangenis.'

Harde aanpak

'Vaak wordt er bij nieuwe veiligheidsplannen gekozen voor een harde aanpak: extra bevoegdheden en strengere straffen', vertelt Mein. 'Voor een deel van de problematiek is dit ook noodzakelijk. Toch is het goed om tegelijk te kijken naar oplossingen voor de langere termijn. Een samenscholings- of gebiedsverbod werkt op korte termijn, maar wat gebeurt er daarna?' Opvang, scholing en werkgelegenheid zijn volgens hem net zo belangrijk.

'Het gaat om *security governance*, een samenhangende aanpak van veiligheidsvraagstukken. Ieder heeft daarin een eigen rol. Niet één partij probeert alle problemen af te vangen: dat gebeurt door het hele netwerk, onder duidelijke regie.'

Dit is de kunst

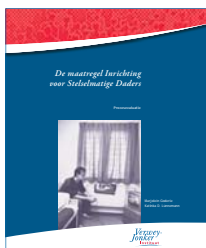
Lünemann knikt. 'Met onze beschermingsarrangementen kijken we niet alleen hoe vanuit het bestuur of het management problemen opgelost kunnen worden. We nemen de behoeften van de slachtoffers als uitgangspunt.' Mein vult aan dat het de kunst is te denken aan zowel handhaving als bescherming. Bij bescherming gaat het om het oplossen van problemen door het veerkrachtiger maken van het slachtoffer en het versterken van de sociale omgeving. Lünemann: 'Het huisverbod bijvoorbeeld kan eraan bijdragen dat de strafrechtelijke weg niet gelopen hoeft te worden omdat je in een eerder stadium ingrijpt. Iemand die een gevaar vormt gaat het huis uit. Mensen zijn op dat moment ontvankelijker voor hulp, de hulp voorkomt nieuwe escalatie. Je ontlast daarmee de rechterlijke macht.'

Arnt Mein

Rol voor slachtoffers

In onderzoek naar veiligheidsvraagstukken willen opdrachtgevers vaak precies weten wat de aard is van een bepaalde problematiek. Hoe pakken de onderzoekers dat op? Mein: 'Achteraf, als er een aanpak op is losgelaten, gaan we na wat dat heeft opgeleverd en of het project aan de doelstellingen heeft beantwoord. Bij 'hoe-vragen' denken we mee: hoe kunnen we dit veiligheidsvraagstuk het beste aanpakken? Welke methoden zijn daarvoor bruikbaar?' Lünemann: 'Slachtoffers weten vaak heel goed hoe geweld opgelost moet worden, als ze maar de juiste bescherming krijgen. Dat kun je niet van bovenaf bedenken. Alle betrokken partijen zijn verantwoordelijk.'

(In druk) *De maatregel Inrichting voor Stelselmatige Daders. Procesevaluatie*

Opdrachtgever: Ministerie van Justitie, WODC
Projectleider: Marjolein Goderie

In 2004 trad de Wet plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD) in werking. Deze maatregel is bedoeld voor de groep van zeer actieve veelplegers en heeft tot doel de overlast te bestrijden en recidive te voorkomen. Stelselmatige daders kunnen twee jaar worden vastgezet in speciale afdelingen van penitentiaire inrichtingen. In die periode krijgen zij, mits zij gemotiveerd zijn, een re-integratieprogramma aangeboden.

Het rapport *De maatregel Inrichting voor Stelselmatige Daders* blikt terug op de implementatie van de wet ISD. Wat is het doel van de wet, welke implementatiedoelen zijn gesteld, en wordt de wet conform het plan uitgevoerd? Ook wordt uitgebreid ingegaan op de wijze waarop de ISD-maatregel intramuraal in de penitentiaire inrichting en extramuraal buiten de penitentiaire inrichting vorm krijgt. Verder komen juridische aspecten van de maatregel aan de orde en gaan de auteurs in op de nazorgfase.

Grensoverschrijdend pubergedrag?

Mr. Linda Dubbelman is voorzitter van het landelijk Jeugd OM en jeugdofficier

column

De aanpak van jeugdcriminaliteit vind ik heel interessant. Bij iedere jongere die een delict pleegt, gaat het om de vraag: is dit grensoverschrijdend pubergedrag waar we eenmalig kort op moeten ingrijpen? Of gaat het om een jongere met grote problemen en risico's? Zo'n vraag beantwoord ik als jeugdofficier natuurlijk niet alleen. In Nederland zijn negentien Arrondissementale Platforms Jeugdcriminaliteit waarin alle organisaties overleggen die betrokken zijn bij de aanpak van jeugdcriminaliteit: het Openbaar Ministerie, de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, Halt, maar ook de gemeente en andere partners. In 2007 hebben we het Verwey-Jonker Instituut gevraagd om onderzoek te doen naar het functioneren van deze platforms. Hebben ze meerwaarde bij de aanpak van jeugdcriminaliteit? De uitkomsten laten zien dat we juist jeugdcriminaliteit integraal moeten aanpakken. Een Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit blijkt een voorwaarde voor een goed functionerende jeugdstrafketen. De uitkomsten zijn ook belangrijk nu in het hele land veiligheidshuizen ontstaan. Is een platform nog wel nodig als er een veiligheidshuis is? Ook daarover laat het onderzoek geen twijfel. Veiligheidshuizen en Arrondissementale Platforms Jeugdcriminaliteit vullen elkaar goed

aan. In veiligheidshuizen worden zaken door ketenpartners letterlijk op de werkvloer afgedaan en worden signalen opgepikt. Deze signalen worden doorgespeeld naar het platform dat vervolgens aan de slag gaat met beleid.

Korte lijnen en goede verbindingen leggen, dat zijn in mijn ogen de succesfactoren van dit ketenoverleg. Met als doel: adequaat reageren op iedere jongere die in Nederland een delict pleegt.

4

Platform, keten of netwerk

Platform, keten of netwerk geeft een kijkje in de keuken van de wijze waarop verschillende justitiepartners, vaak in samenwerking met gemeenten en zorginstellingen, de aanpak van jeugdcriminaliteit op elkaar afstemmen, of samen een vuist maken voor oplossingen. Hoe geef je een integrale aanpak vorm, wat zijn voorwaarden voor een vitale samenwerking?

Evaluatie en toekomstscenario van Arrondissementale Platforms Jeugdcriminaliteit Katinka Lünemann. M.m.v. Hans Boutellier, Lianne Drost, Meta Flikweert & Sandra ter Woerds, 2008. Het onderzoeksrapport 'Platform, keten of netwerk' kan worden besteld/gedownload van www.verwey-jonker.nl

Beschermingsarrangement eergeweld

Marcia Albrecht is ketenregisseur bij GGD Rotterdam-Rijnmond. Jaarlijks krijgt zij te maken met circa honderd meldingen van eergelateerd geweld. Rotterdam is de eerste gemeente met een integrale proef tegen eergeweld. De sleutel? Een beschermingsarrangement: een interventiepakket dat geweld bestrijdt, isolement doorbreekt en zowel het slachtoffer als de omgeving sterker maakt.

Wat is de kern van jullie aanpak?

'We betrekken het hele gezin, familieverband of de gemeenschap erbij. Het gaat om een combinatie van snelle interventies en duurzame oplossingen. Het is vooral belangrijk dat het slachtoffer (en diens familie) zich op de lange termijn kunnen weren tegen de collectieve druk om de geschonden eer met geweld te zuiveren.'

Waarom niet gewoon het slachtoffer naar een veilige plek brengen?

'Dat is stap één: zorgen voor directe bescherming en veiligheid. Maar we willen dat de kans op herhaling afneemt en dat er (geweldloze) alternatieven komen om de eer van de familie in stand te houden. Dat betekent ook werken aan een actieve deelname aan de samenleving via werk, een opleiding of activiteiten buitenshuis. Je moet de veerkracht van het hele systeem dus versterken om ook op termijn oplossingen te vinden.'

Wat houdt het beschermingsarrangement in?

'In een beschermingsarrangement versterken we het slachtoffer en de familie. Daarbij gaan we uit van de behoefte van de cliënt(en). Het Verwey-Jonker Instituut brengt momenteel de beschermingsbehoefte van meisjes en vrouwen in kaart die zich bij het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld gemeld hebben. Ze hebben bijvoorbeeld behoefte aan de nabijheid van professionele instanties. Het AMW, de jeugdzorg, advies- en steunpunt, politie, zelforganisaties. Een tijdelijke steunpilaar om daarna zelf de regie weer op te kunnen pakken. Alleen is dat voor werkers soms lastig: die worden afgerekend op resultaten.'

Waarom gaat dit arrangement werken?

'De toegevoegde waarde van een beschermingsarrangement is het leveren van maatwerk. Let wel: geweld accepteren we niet, ongeacht het motief. Daar wordt hoe dan ook op ingegrepen. Maar om tot duurzame oplossingen te komen, moet je aansluiten bij de positie van het slachtoffer en diens omgeving. Dat kan alleen als je contact blijft houden en mensen steeds vraagt: 'Heeft dit jou geholpen, wat zou je ons nog willen meegeven?' We blijven ook met minderhedengroepen in gesprek zodat we op de hoogte blijven van kennis uit de gemeenschap zelf. Dan pas maak je de aanpak rond.'

Wanneer is het klaar?

'Dit jaar is het beschermingsarrangement klaar. Dat geeft handvatten voor gemeenten om hun regietaak in te vullen en instanties aan te sturen. Tegelijk gaan we meer investeren in vroegsignalering, zodat we zaken krijgen waarin we nog kunnen bemiddelen. Het blijkt bijvoorbeeld dat meisjes/vrouwen met eerconflicten wel degelijk signalen afgeven. Maar die signalen worden niet altijd opgepakt omdat ze op zichzelf lijken te staan. Je moet het patroon leren herkennen. Daar zetten we al fors op in. Preventie en het versterken van de samenwerking met gemeenschapsgroepen, dat is onze volgende actie.'

5

Naar een beschermingsarrangement eergelateerd geweld

Opdrachtgever: GGD Rotterdam-Rijnmond
Projectleider: Katinka Lünemann
Uitkomst: 2009

De achtergrond voor het beschermingsarrangement rondom eergelateerd geweld vormt het Rotterdamse Plan van Aanpak Eergelateerd Geweld van april 2006. Hoofddoel is het bieden van veiligheid aan slachtoffers van eergelateerd geweld en de preventie van dit geweld. Het Verwey-Jonker Instituut heeft in opdracht van de gemeente Rotterdam de instrumenten geïnventariseerd die de gemeente tot haar beschikking heeft om (dreigend) eergelateerd geweld zo vroeg mogelijk aan te pakken en werkt een model uit naar concrete beleidsmaatregelen.

Hoe veilig is Rotterdam?

In Rotterdam wordt de veiligheidssituatie per wijk in beeld gebracht met de Veiligheidsindex. Het Verwey-Jonker Instituut maakt momenteel een analyse van dit instrument, in opdracht van de gemeente Rotterdam. Waarom scoort de ene wijk hoger dan de andere?

Als de kersverse burgemeester Aboutaleb in een superveilige wijk wil wonen, kan hij het beste kiezen voor Hilleegersberg. Deze wijk komt met een 10 als één van de beste uit de bus. Wil hij wonen in een wijk waar het verbeteren van de veiligheid bovenaan het prioriteitenlijstje staat, dan is het Oude Westen een goede keus. Deze wijk scoort in 2007 met een 4 het laagst. 'Maar de veiligheid is er wel flink omhoog gegaan. In 2004 zat deze wijk nog op een 2,7', reageert Anne-Marie van de Wiel, afdelingshoofd kennis en handhaving van de directie Veiligheid van de gemeente Rotterdam.

Uniek

Met de Veiligheidsindex meet Rotterdam sinds 2001 jaarlijks de veiligheidssituatie in 62 wijken in de stad. Van de Wiel vindt het een uniek en handig instrument. 'De kracht van de Veiligheidsindex is dat het zowel objectieve als subjectieve gegevens combineert. Er wordt gewerkt met registraties van instanties als de politie, de brandweer en de vuilophalddienst. Maar we houden ook jaarlijks enquêtes onder ruim tienduizend Rotterdammers. Bij elkaar geeft het een goed beeld van de veiligheid per wijk en per deelgemeente. Daarmee kunnen we het veiligheidsbeleid aansturen en bijsturen.'

Spiegel

Sinds de start van de meting is de veiligheid in Rotterdam flink omhoog gegaan. Scoorde de stad in 2001 nog een 5,6 ('In die tijd stonden bewoners van Spangen op de trappen van het stadhuis omdat ze het spuugzat waren'), in 2007 zit Rotterdam op een 7,3. 'We hebben minder probleemwijken en geen enkele wijk is onveilig. Maar er zitten nog steeds wijken in de gevarenzone. En de verschillen tussen wijken zijn groot.'

Om de oorzaken van die verschillen boven tafel te krijgen, is het Verwey-Jonker Instituut ingeschakeld om een analyse te maken van zes wijken. Doen ze dat niet liever zelf? Van de Wiel: 'Nee, we zitten veel te dicht op de cijfers. Het is beter als een buitenstaander ons een spiegel voorhoudt. Welke factoren bepalen de veiligheidsontwikkeling per wijk? Bovendien heeft het Verwey-Jonker Instituut specifieke expertise op achtergronden van veiligheidsontwikkelingen waar wij wat van kunnen leren.'

'Dweilen is niet voldoende.'

Uitkomsten

De uitkomsten zijn dit voorjaar bekend en zullen door de directie worden gebruikt om het veiligheidsbeleid bij te sturen. Verwachtingen? 'Ik verwacht dat het onderzoek zal onderstrepen dat allereerst een continue en stevige veiligheidsaanpak nodig is met handhaving, repressie en preventie. Daarnaast is en blijft een sociale aanpak nodig, gericht op het structureel verbeteren van kansarme bevolkingsgroepen om ook op die manier de veiligheidssituatie te verbeteren. Verder zullen we veel meer op preventie moeten inzetten. Puur dweilen is niet voldoende.'

www.rotterdamveilig.nl

Lopend onderzoek

Mensenhandel: keten-, slachtoffer en kennisperspectief

Opdrachtgever: Wetenschappelijk Bureau Openbaar Ministerie
Projectleider: Marjolein Goderie
Samenwerking: Marjan Wijers
Uitkomst: oktober 2009

Hoewel betrouwbare gegevens ontbreken, wordt algemeen aangenomen dat mensenhandel een omvangrijk maatschappelijk probleem is. Mensenhandel is het speerpunt in de aanpak van georganiseerde criminaliteit door het Openbaar Ministerie. Desondanks komen betrekkelijk weinig zaken voor de rechter. En als het al tot een veroordeling komt, is de strafmaat - ondanks de ernst van het delict - doorgaans laag. Het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut moet middelen aanreiken om de kwaliteit van de afhandeling van mensenhandelzaken te vergroten.

Overzicht

Instrumenten Veiligheid en Leefbaarheid van het Verwey-Jonker Instituut

Het Verwey-Jonker Instituut heeft - onder ander voortbouwend op de criminologische theorievorming rond risico- en beschermende factoren - in de afgelopen jaren instrumenten ontwikkeld rond veiligheid, bescherming en preventie. Anders dan bij individuele risicoscreening (zoals in de tbs, bij de reclassering en in de jeugdbescherming), gaat het hier om analyses op een ander niveau. Samenlevingsverbanden als buurt, wijk, gemeente of regio vormen het uitgangspunt. Dit overzicht bevat zowel praktische aanpakken als de meer conceptuele denkmodellen. Handzame aanpakken die bruikbaar zijn bij het verhogen van veiligheid en leefbaarheid, modellen en sturingsconcepten voor het ontwerpen van de (lokale) besturing van veiligheid.

Communities that Care

Een sturingsprogramma op basis van scholierenenquêtes dat richting geeft aan lokaal preventief jeugdbeleid. Looptijd: deels afgerond, deels meerjarig traject tot in 2012.

Contactladder

Analyse- en discussie-instrument om de sociale cohesie in een buurt te bepalen door een beeld van de sociale infrastructuur te vormen. De uitkomsten en analyse bieden concrete handvatten voor sociale en fysieke interventies in de wijk. Looptijd: afgerond.

Criminogeniteitsmonitor

Monitor om op basis van bestaande cijfers, en voor een selectie van risicofactoren, de omvang van crimineel gedrag vast te stellen. Dat gebeurt per gemeente, stadsdeel, wijk of buurt. In samenwerking met de leerstoel Veiligheid & Burgerschap en de Dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Looptijd: afgerond.

Criminogeniteitsbeeld politie Midden en West Brabant

Methodiek, ontwikkeld in opdracht van de politie Midden en West Brabant, voor het opstellen van een criminogeniteitsbeeld dat bijdraagt aan een proactieve en sluitende aanpak van jeugdproblematiek. Het beeld berust op (regionale) informatie uit registratiesystemen van de politie, gegevens over de jeugdgroepen in een gebied, en de aanwezige risicofactoren voor jeugdcriminaliteit, aangevuld met best practices. Looptijd: afgerond.

Instrument onbehagen en ontevredenheid bij autochtone Nederlanders

Vooronderzoek voor een instrument om maatschappelijk onbehagen en ontevredenheid bij autochtone Nederlanders vast te stellen, de onderliggende risicofactoren

en de mogelijke oplossingsrichtingen. In opdracht van FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling. Looptijd: medio 2009.

Instrument Polarisation en vertrouwen tussen bevolkingsgroepen

Het instrument Polarisation en vertrouwen brengt de onderliggende risicofactoren voor polarisation en sociaal vertrouwen in en tussen bevolkingsgroepen in kaart en meet de aan- en afwezigheid van sociaal vertrouwen en (onderhuidse) polarisation tussen bevolkingsgroepen. Ontwikkeld in opdracht van stadsdeel Amsterdam Oud Zuid. Looptijd: afgerond.

Instrument Samen SchoolVeilig

Instrument om sociale veiligheid op scholen te meten (ontwikkeld in samenwerking met de Arbo-Unie) en schoolbeleid te ondersteunen bij een systematische en geobjectiverde aanpak van de orde en veiligheidsproblematiek in en rond scholen. Looptijd: afgerond.

Monitor mensenhandel

Instrument voor de jaarlijkse schatting van het aantal mensen dat gedwongen arbeid verricht in de seksindustrie, en het verkrijgen van een beeld van hun positie. Looptijd: afgerond.

Risicotaxatieinstrument vrouwenopvang

Instrument voor risicoscreening in de vrouwenopvang bij de intake: 'aan de poort'. Het verschaft de noodzakelijke informatie over de veiligheid van de cliënte en de aard van eventuele dreiging - en helpt die te objectiveren. Looptijd: afgerond.

SATER

SATER geeft organisaties systematisch antwoord op de vraag of interventies

door hulp- en/of dienstverleners effectief en relevant zijn, vanuit het perspectief van de klant.

Sater Politie:

Op basis van vraag, verwachtingen en aanbod wordt een beoordeling gegeven van de baat die de burger heeft gehad bij het optreden van de politie (instrument is ontwikkeld in Utrecht). Looptijd: afgerond.

Sater Slachtofferhulp:

Op basis van vraag, verwachtingen en aanbod wordt een beoordeling gegeven van de baat die de burger heeft gehad bij het aanbod van slachtofferhulp.

Behalve voor de politie en Slachtofferhulp zijn ook SATER-methodieken ontwikkeld voor het maatschappelijk werk en voor Victim Support Scotland. Looptijd: afgerond.

Sturingsconcept Van achteruit naar voren

Benadering voor een systematische en probleemgestuurde infrastructuur voor lokaal veiligheidsbeleid. Het doel: een effectieve, integrale en probleemgerichte aanpak. De concrete urgentie van problemen stuurt de organisatie van interventies, begeleiding en hulpverlening aan volgens het model van een voetbalveld: politie als libero, justitie als doelman en de verdediging met instellingen als jeugdzorg, stewards in en rond de stadions, surveillance in het uitgaansleven, Justitie in de buurt. Looptijd: afgerond.

Veiligheid in wijken: netwerkscan wijkveiligheid

Instrument in ontwikkeling: veiligheids-scan met gekoppelde aanpakken (in samenwerking met SEV, drie corporaties en Group4Securicor) in vijf pilotwijken: Angleslo (Emmen), Holendrecht (Amster-

dam), Holtenbroek (Zwolle), Klazienaveen (Emmen) en Neerbosch-Oost (Nijmegen). Looptijd: van 2008 tot 2009.

Veiligheidsarrangementen en beschermingsarrangementen

Conceptueel model om de verhouding tussen formele en informele vormen van bescherming te organiseren (onder andere toegepast bij prostitutie in Rotterdam en bij huiselijk geweld,

momenteel in ontwikkeling voor eerge-relateerd geweld. Looptijd: afgerond.

Vrouwenveiligheidsindex

Systeem voor het monitoren van de aard en omvang van vormen van geweld 'achter de voordeur' binnen gemeenten op een zo uniform mogelijke wijze. In samenwerking met TransAct. Looptijd: afgerond.

Wijkveiligheidsaanpak

Methodiek (in ontwikkeling) om de betrokkenheid van burgers bij de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt een duurzamer karakter te geven, in opdracht van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en samen met TNO en Twynstra Gudde. Looptijd: van 2008 tot 2012.

Recente publicaties *Verwey-Jonker Instituut*

Onderstaande publicaties (op alfabetische volgorde) zijn een selectie van uitgaven van het Verwey-Jonker Instituut vanaf augustus 2008. Alle publicaties zijn, tenzij anders vermeld, te bestellen en/of te downloaden via de website van het Verwey-Jonker Instituut: www.verwey-jonker.nl en via distributeur Adrepak: Telefoon: (070) 359 07 20, Fax: (070) 359 07 01, E-mail: verwey-jonker@adrepak.nl

Baat bij de politie
Een onderzoek naar de opbrengsten voor burgers van het optreden van de politie
Marjolein Goderie & Bas Tierolf.
I.s.m. Hans Boutellier & Fabian Dekker, 2008
ISBN 978-90-3524-233-3, 86 pag.
€ 22,75.
Bestellen: Klantenservice Stapel en De Koning: telefoon 0314 358 358, www.knowington.nl

Verlag van een nieuw meetinstrument voor klanttevredenheid, ontwikkeld in samenwerking met de regiopolitie Utrecht. De publicatie biedt inzichten waaraan politiekorpsen bruikbare handvatten kunnen ontlenen voor hun beleid.

Buurten bij beleidsmakers
Stedelijke beleidsprocessen, bewonersparticipatie en sociale cohesie in vroeg-naoorlogse stadswijken in Nederland
Erik van Marissing, 2008
ISBN 978-90-6809-420-6, 232 pag.
€ 25,00.

Proefschrift over de rol van professionals die in de stedelijke vernieuwing werken (buurtbeheerders, welzijnswerkers en wijkwethouders). Belangrijke aspecten van sociale samenhang, bewonersparticipatie en de manieren waarop beleidsmakers deze participatie kunnen bevorderen, passeren de revue.

Brede school als multifunctionele accommodatie in Groenenhagen en Tuinenhoven
Behoeften en wensen vanuit de wijk
Huub Braam & Rob Lammerts, 2008
ISBN 978-90-5830-280-9, 25 pag.
pdf-bestand.

Inventarisatie van de gewenste functies en locatie voor een brede school. Het rapport gaat onder andere in op de sociale kwaliteiten en kenmerken van de wijk, de voorzieningstructuur en de benodigde functies van de brede school als multifunctionele locatie.

De gezondheid van kwetsbare burgers
Innovatief preventiebeleid door lokale overheden en zorgverzekeraars - een verkenning van het speelveld
Trudi Nederland & Monique Stavenuiter. I.s.m. Egbert Kraal & Dolf Zuidhof (BS&F), 2008
ISBN 9789-0583-02861, 40 pag. € 7,00.

Verkenning van de mogelijkheden voor zorgverzekeraars en lokale overheden om de krachten te bundelen tot een afgestemd lokaal sociaal beleid, gericht op preventie. Dit bevordert de gezondheid van kwetsbare inwoners en zal de kosten van de gezondheidszorg beteugelen.

De Kanteling
Vormgeven aan het compensatiebeginsel in de Wmo - een handreiking voor gemeenten
Monique Stavenuiter & Trudi Nederland, 2008
ISBN 978-90-5830-291-5, 50 pag. € 7,00.

Met het project De Kanteling wil de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het compensatiebeginsel in de Wmo helpen vormgeven. In dit rapport analyseert het instituut deze vernieuwende projecten en worden lessen en tips geboden voor gemeenten die willen kantelen.

Effecten van lotgenotencontact
Onderzoek bij de Vereniging Spierziekten Nederland
Marjolijn Distelbrink, Marjan de Gruijter & Dick Oudenampsen 2008
ISBN 978-90-5830-278-6, 74 pag. € 7,00.

Uitkomsten van het vooronderzoek naar lotgenotencontact bij de Vereniging Spierziekten Nederland (VSN). De publicatie moet via onderzoek de kwaliteit van het lotgenotencontact verbeteren en nieuwe inzichten bieden over de effectiviteit van lotgenotencontact.

Evaluatie Werkdocument Gelderse Aanpak Kindermishandeling
Nulmeting najaar 2007
Marjolijn Distelbrink, Suzanne Tan & Esther van Dijk, 2008
46 pag. pdf-bestand.

Eerste evaluatie naar de nieuwe werkwijze bij de provincie Gelderland om kinderen in probleemgezinnen beter te kunnen beschermen via betere preventie en vroegtijdige signalering van problemen.

Family, Employment and Services
The challenge of reconciliation for local governance. Briefcase Final Publication
Hugo Swinnen & Sandra ter Woerds (eds). I.s.m. Lorenza Malucelli & Giuliana Bertagnoni, 2008
ISBN 978-90-5830-274-8, 144 pag.
€ 14,50.

This publication reports on the results of the Briefcase project. The projects central question is how childcare services can enhance conciliation at the local level.

Gemeenschappelijk wonen op leeftijd
Zorgposities en sociale netwerken van ouderen in woongemeenschappen
Monique Stavenuiter & Marie Christine van Dongen, i.s.m. Harrie Jansen, Anna Dijkhuis, Anneke van Tricht, 2008
ISBN 9789-058-3029-91, 100 pag. € 9,50.

Gemeenschappelijk wonen: een literatuurstudie
Monique Stavenuiter & Marie Christine van Dongen, 2008
ISBN 978-90-5830-297-7, 56 pag. € 7,00.

Gemeenschappelijk wonen op leeftijd geniet een stijgende populariteit. Dit onderzoek gaat in op de verschillende aspecten van het gemeenschappelijk wonen en beschrijft de sociale netwerken en zorgposities in de woongemeenschappen.

Gemeentelijk beleid voor Marokkaans-Nederlandse jongeren
Rapportage over de wenselijkheid van specifiek doelgroepenbeleid
Myriam Vandenbroucke, Huub Braam, Trees Pels & Majone Stekete, 2008
ISBN 978-90-5830-296-0, 72 pag. € 9,50.

Deze publicatie beschrijft de ervaringen van gemeenten met probleemgedrag van Marokkaans-Nederlandse jongeren en de aanpak van deze vaak meervoudige problematiek.

Inzet van menselijk kapitaal
Vrijwilligers en hun werk bij patiënten- en gehandicaptenorganisaties
Dick Oudenampsen, Marit Moll, Vilans: Riki van Overbeek, Cecil Scholten & Vanessa Leckie, 2008

ISBN 978-8839-037-1, 38 pag.
Bestellen: Fonds PGO, telefoon
023 5 120 120, www.fondspgo.nl

Deze brochure vat de uitkomsten samen van een verkennend onderzoek naar vrijwilligerswerk bij patiënten- en gehandicaptenorganisaties. Met goede voorbeelden en concrete aanbevelingen hoe deze organisaties het vrijwilligersbeleid vorm kunnen geven.

Jongeren en hun islam
Jongeren over hun ondersteuning als moslim in Nederland
Trees Pels, Marjan de Gruijter & Fadoua Lahri, 2008
ISBN 978-90-5830292-2, 154 pag.
€ 12,00.

Rapport in samenwerking met FORUM over wat jongeren, hun ouders en hun directe omgeving, moskee, jeugdvoorzieningen, en kerninstituties van de samenleving en overheden kunnen doen om moslimjongeren bij te staan in hun ontplooiing en plaatsbepaling in Nederland.

Kinderen beter in beeld?
De Gelderse aanpak kindermishandeling onderzocht
Marjolijn Distelbrink & Suzanne Tan, m.m.v. Liselotte Postma, Wouter Roelleveld, 2008
ISBN 9780-5830-2984, 98 pag. € 9,50.

Voor een goede bescherming van kinderen van ouders met psychische problemen is een optimale samenwerking cruciaal tussen instellingen die ouders behandelen en instellingen die jeugdigen beschermen. In dit onderzoek is gekeken wat de Gelderse aanpak heeft opgeleverd.

Lessen in Geluk
Valt geluk te leren? Docentenhandleiding en Werkboek over Lessen in Geluk
Huub Braam, Suzanne Tan, Marieke Wentink & Jacqueline Boerefijn, 2008
Docentenhandleiding:
ISBN 978-90-5830-282-3, 95 pag. € 9,50.
Werkboek voor leerlingen:
ISBN 978-90-5830-284-7, 68 pag. € 14,50.

Lessen in Geluk biedt in zes lessen simpele technieken om leerlingen

bewust te maken van geluk in hun leven en hoe ze daar invloed op kunnen uitoefenen. Met een handleiding voor docenten en een praktisch werkboek voor leerlingen.

National Evaluation Report - The Netherlands healthPROelderly
Katja van Vliet, Trudi Nederland & Marit Moll, 2008
32 pag. pdf-bestand.

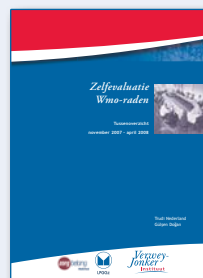
The project healthPROelderly addresses health promotion for older people on a European level. This study contains guidelines and recommendations for people who would like to set up health promotion programmes for older people.

Ontmoeten & Verbinden
Lokaal ouderenbeleid in Veldhoven 2008 tot 2012
Monique Stavenuiter & Marian van der Klein. I.s.m. Judith Strijbos (gemeente Veldhoven), 2008
ISBN 978-90-5830-281-6, 42 pag. pdf-bestand.

Deze nota beschrijft wat de gemeente Veldhoven de komende vier jaar wil bereiken met het ouderenbeleid: het verbinden van de verschillende leeftijdsgroepen en de uiteenlopende beleidsterreinen waar ouderen mee te maken hebben, meer op elkaar afstemmen.

Op zoek naar menselijk kapitaal
Onderzoek naar vrijwilligerswerk in patiënten- en gehandicaptenorganisaties
Dick Oudenampsen & Marit Moll. M.m.v. Riki van Overbeek, Cecil Scholten & Vanessa Leckie (Vilans), 2008
ISBN 978-908839-039-5, 94 pag. pdf-bestand.

Quickscan die zicht geeft op knelpunten, kansen en ondersteuningsmogelijkheden die zich voordoen bij de inzet van vrijwilligers, nu en in de toekomst.

Participeren in Wmo-beleid:
ontwerpen, adviseren, vernieuwen
Handleiding voor Wmo-raden en belangenorganisaties
Trudi Nederland, Rob Lammerts & Gülşen Doğan, 2008
24 pag. gratis te bestellen.

Brochure geschreven voor leden van Wmo-raden en leden van belangenorganisaties over drie verschillende strategieën om invloed uit te oefenen op het Wmo-beleid van gemeenten. De handleiding bevat suggesties om de gekozen strategie effectief toe te passen.

Samenspel in de buurt
Burgers, sociale professionals en beleidsmakers aan zet
Katja van Vliet, Inge Scheijmans & Hans van Ewijk, 2008
ISBN 978-90-6665-953-7, 128 pag.
€ 17,90. Bestellen:
SWP, www.swpbook.com

Dit rapport behandelt de problemen rond het lokale veld van sociaal beleid en wijkbeleid en het samenspel van uitvoerende professionals, managers en ambtenaren.

Sociaal werk in Vlaanderen en Nederland
Een begrippenkader
Majone Steketee & Marian van der Klein, e.a. 2008
ISBN 978-904-651-875-5, 220 pag.
€ 39,50. Bestellen:
Kluwer, www.kluwer.be/nl

Tussen Vlaanderen en Nederland neemt de uitwisseling van kennis over welzijnsbeleid en sociaal werk toe. Dit begrippenkader geeft op overzichtelijke wijze inzicht in wat sociaal werk aan weerszijden van de grens omvat.

Sportief in de buurt!
De schoolsportvereniging: nulmeting onder kinderen, ouders, trainers en leerkrachten
Nanne Boonstra & Ron van Wonderen, 2008
ISBN 9789-058-3029-46, 38 pag. € 7,00.

Uitkomsten van de eerste meting naar de werkzaamheid van de schoolsportvereniging in Rotterdam. Opvallend zijn de positieve ervaringen van zowel kinderen, ouders, leerkrachten en trainers met de schoolsportvereniging.

Veel te winnen!
Visitatiecommissie Veiligheid Eindhoven
Cyrille Fijnaut, Hans Boutellier, Joop van Riessen, Mariëlle van den Bos 2008, 123 pag. Bestellen:
Gemeente Eindhoven,
www.eindhoven.nl

Aanknopingspunten en aanbevelingen om het veiligheidsbeleid van Eindhoven te verbeteren. Directe aanleiding voor de opdracht was de

terugkerende koppositie van Eindhoven in de AD-Misdaadmonitor van mei 2008.

Vergoeding van schade ten gevolge van rechtmatig en onrechtmatig overheidsoptreden
Een beeld van de praktijk
Arnt Mein, Lisanne Drost. I.s.m. L. Balogh (IVA), 2008, 61 pag. pdf-bestand.

De huidige voorzieningen voor schadevergoeding na rechtmatig en onrechtmatig strafvorderlijk optreden staan ter discussie. Dit rapport levert een bijdrage aan de uitwerking van het wetsvoorstel Schadecompensatie bij strafvorderlijk overheidsoptreden.

Voel je thuis op straat!
Nulmeting onder kinderen, jongeren en bewoners Rotterdam Delfshaven
Ron van Wonderen & Nanne Boonstra. M.m.v. Erik van Marissing, 2008
ISBN 978-90-5830-279-3, 80 pag. € 9,50.

Nulmeting die concrete handvatten biedt voor het project Thuis Op Straat (TOS) om de veiligheid in Delfshaven te vergroten en kinderen hun speelplezier terug te geven.

Patiënten- en Consumentenbeweging in beeld - 2008
Brancherapport Zorgbelangorganisaties

Patiënten- en Consumentenbeweging in beeld - 2008
Brancherapport De categoriale organisaties

Patiënten- en Consumentenbeweging in beeld - 2008
Brancherapport Kankerpatiëntenorganisaties

Patiënten- en Consumentenbeweging in beeld - 2008
Brancherapport Per Saldo

Dr. Dick Oudenampsen, Dr. Helen Kamphuis, Drs. Rob Lammerts, Drs. Jeroen Homberg, Drs. Esmey Kromontono
Bestellen: NP/CF, www.npcf.nl

Prismant en het Verwey-Jonker Instituut stellen jaarlijks de monitor en de bijhorende brancherapporten op van de patiënten- en gehandicaptenorganisaties, de Zorgbelangorganisaties en Per Saldo. Zij geven inzicht in hun activiteiten, welke belangen zij behartigen en welke resultaten zij behalen op de verschillende terreinen.

- Boers, J., Steden, R. van, & Boutellier, H. (2008). Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving: Een kwantitatieve studie onder inwoners van Amsterdam. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 7(3), 34-52.
- Boonstra, N., & Eerden, A. van. (2008). Hoe je een vijfsterrenplein maakt: Bezoek aan een belabberd en een aantrekkelijk plein. *TSS, Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken*, 62(1-2), 13-18.
- Boonstra, N., & Wonderen, R. van. (2008). Bijbaantjes tegen verloedering: Onderzoek Jongeren verbeteren hun eigen wijk. *Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken TSS*, 62(10), 8-11.
- Boonstra, N., & Wonderen, R. van. (2008). Geen clubs, toch sporten: Georganiseerd sporten in achterstandswijken. *TSS, Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken*, 62(7-8), 28-29.
- Boutellier, H. (2008). Dokteren ter disciplineren: Over maatschappelijke veiligheid en geestelijke volksgezondheid. In A. van Heeswijk, J. Kerssemaker, B. Rose, R. van Uden, L. Vergouwen, & H. Zuck (red.), *Psychische stoornis en delict: Het voortdurende dilemma tussen zorg en straf* (pp. 33-49). Tilburg: KSGV, Katholiek Studiecentrum voor Geestelijke Volksgezondheid.
- Boutellier, H. (2008). Een ongemakkelijke halve waarheid: Een morele beschouwing over Dalrymples overzichtelijke wereldbeeld. In J. Zeedijk, & P. van Boxtel (red.), *Bedrogen door de elite? Kritische beschouwingen bij Theodore Dalrymples cultuuranalyse* (pp. 42-56). Kapellen / Kampen: Pelckmans / Klement.
- Boutellier, H. (2008). Participatie als panacee. In De burger als opspoorder: *OM Congres 2008* (pp. 7-33). S.l.: S.n.
- Boutellier, H. (2008). Rouvoet tussen de deur. (Column). *Aedes magazine*, 2008(19), 29.
- Boutellier, H. (2008). Van achteruit naar voren (Column). *Aedes magazine*, 2008(12), 35.
- Boutellier, H., & Vliet, K. van. (2008). Samenhang ter preventie: Een sturingsmodel voor de gezondheidszorg. *TSG Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen*, 2008, 47-51.
- Boutellier, J.C.J., Scholte, R.D., & Heijen, M. (2008). *Kijken achter de cijfers: De ontwikkeling van een criminogeniteitsmonitor voor Amsterdam*. Amsterdam: Vrije Universiteit, Faculteit der Sociale Wetenschappen.
- Braam, H., & Distelbrink, M. (2008). ;} W8 Hb j ff? Jongeren bereiken via MSN. *SoZio, Vakblad voor sociale en pedagogische beroepen*, 13, (84), 38-41.
- Deven, F., & Klein, M. van der. (2008). Hoofdstuk 2: Gezin en opvoedingsondersteuning: Inleiding. In M. de Bie & H. van Ewijk, *Sociaal werk in Vlaanderen en Nederland: Een begrippenkader* (pp. 83-87). Mechelen: Kluwer.
- Distelbrink, M. & Gruijter, M. de. (2008). Zelfredzaamheid van oudere migrantenvrouwen. *Geron, Tijdschrift over ouder worden & maatschappij*, 10(2), 28-30.
- Groen, J., & Kranenberg, A. (2008, 5 augustus). 'Laat scholen samenwerken met moskee' (Interview met Trees Pels). *De Volkskrant*, p. 2.
- Jonkman, H., & Steketee, M. (2008). Jong geleerd, oud gedaan: Effectieve preventieprogramma's in Nederland. *Justitiële verkenning*, 34(8), 92-108.
- Klein, M. van der. (2008). Gezin en opvoedingsondersteuning in Nederland. In M. de Bie & H. van Ewijk, *Sociaal werk in Vlaanderen en Nederland: Een begrippenkader* (pp. 93-97). Mechelen: Kluwer.
- Mein, A. (2008). Boekbespreking: R. van Steden (2007), *Privatizing policing: Describing and explaining the growth of private security*. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 7(1), 65-67.
- Nederland, T., & Stavenuiter, M. (2008). Verborgene armoede onder 65-plussers. *Geron, Tijdschrift over ouder worden & maatschappij*, 10(3), 38-41.
- Pels, T. (2008, 12 juli). De dakloze is een ander mens geworden (Interview met Maarten Davelaar). *Trouw, de Verdieping*, pp. 2-3.
- Pels, T. & Sproet, M. (2008). Opvoedingsondersteuning aan allochtone ouders: Vraag en aanbod. *JGZ, Tijdschrift voor Jeugdgezondheidszorg*, 40(3), 64-66.
- Pels, T. (2008). Aandachtspunten voor preventie van marginalisering van jongens van Marokkaanse afkomst. In D. Brons, N. Hilhorst & F. Willemsen (Red.), *Het kennisfundament t.b.v. de aanpak van criminele Marokkaanse jongeren* (pp. 183-196). Den Haag: WODC.
- Pels, T. (2008). De pedagogische omgeving van nieuwe Nederlanders. In I. Weijers & Ch. Eliaerts (red.), *Jeugdcriminologie: Achtergronden van jeugdcriminaliteit* (pp. 315-337). Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Pels, T. (Te verschijnen). De vrijwillige inzet van nieuwe Nederlanders. In P. Dekker & J. de Hart (red.), *Civil society en vrijwilligerswerk. Deel 5*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau SCP.
- Pels, T., & Sproet, M. (2008). Opvoedingsondersteuning aan allochtone ouders: Vraag en aanbod. *JGZ, Tijdschrift voor Jeugdgezondheidszorg*, 40(3), 64-66.
- Pels, T., Gruijter, M. de, & Middelkoop, M. (2008). *Evaluatie trainingen jeugdhulpverleners in het herkennen van en omgaan met radicalisering*. Utrecht: FORUM / Verwey-Jonker Instituut.
- Pels, T., Gruijter, M. de, & Middelkoop, M. (2008). *Evaluatie trainingen voor het onderwijs in het herkennen van en omgaan met radicalisering*. Utrecht: FORUM / Verwey-Jonker Instituut.
- Pels, T., Gruijter, M. de, & Middelkoop, M. (2008). *Evaluatie trainingen Amsterdamse professionals in het herkennen van en omgaan met radicalisering: Eindverslag*. Utrecht: FORUM / Verwey-Jonker Instituut.
- Pels, T. (2008). Rouwtherapie voor de morele meerderheid. *Migrantenstudies*, 24(3), 179-182.
- Römkens, R. & Lünemann, K. (2008). Getting behind closed doors. New Developments in Legislation to Prevent Domestic Violence. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice* Vol. 32, number 2, Fall 2008 (p. 173-194).
- Roose, R., & Steketee, M. (2008). Hoofdstuk 1: Jeugdzorg en jeugdwerk: Inleiding. In M. de Bie & H. van Ewijk, *Sociaal werk in Vlaanderen en Nederland: Een begrippenkader* (pp. 57-67). Mechelen: Kluwer.
- Stavenuiter, M., & Rijkschroeff, R. (2008). Van ziekte naar gezondheid: Ondernemerschap in de ouderenzorg. *Geron, Tijdschrift over ouder worden & maatschappij*, 10(3), 9-11.
- Steden, R. van, & Boutellier, H. (2008). Alles onder controle: De privatisering van de veiligheid in Nederland. *Het Tijdschrift voor de Politie*, 70(5), 26-27.
- Steketee, M. (2008). Jeugdzorg en jeugdwerk in Nederland. In M. de Bie & H. van Ewijk, *Sociaal werk in Vlaanderen en Nederland: Een begrippenkader* (pp. 75-82). Mechelen: Kluwer.
- Wonderen, R. van. (2008). Naar een monitor polarisatie en sociaal vertrouwen tussen bevolkingsgroepen. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 7(1), 60-65.

3 vragen aan...

Hans Dijkstal, voorzitter CIPO

'In hoeverre werkt intern toezicht?'

Hans Dijkstal is voorzitter van de Commissie Integriteit Publieke Omroepen (CIPO). Samen met Pauline Kruseman en Marry de Gaay Fortman houdt de oud-minister toezicht op de naleving van een gedragscode bij de publieke omroepen. Het Verwey-Jonker Instituut doet onderzoek naar deze naleving.

1 *Waarom een gedragscode voor de publieke omroep?*

'In het publieke debat kwam steeds vaker naar voren dat ook de publieke omroepen gecontroleerd dienen te worden. En omdat de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) liever niet wilde wachten tot de overheid dit zou regelen, hebben ze de voorkeur gegeven aan zelfregulering. Daarom is deze gedragscode opgesteld. Vervolgens zijn wij als onafhankelijke commissie aangesteld om de naleving van de gedragscode te bewaken.'

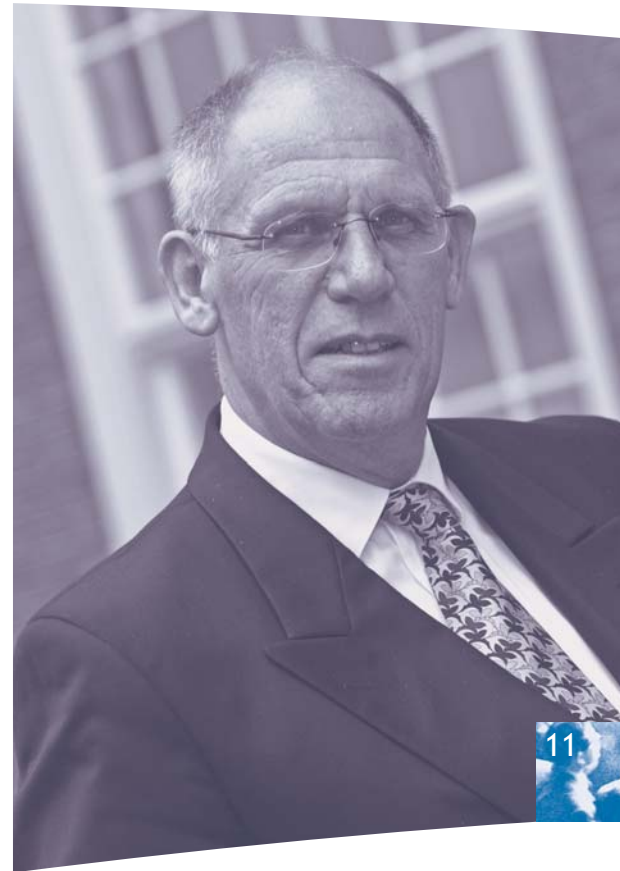
2 *Waarom heeft u het Verwey-Jonker Instituut ingeschakeld?*

'We wilden als commissie graag een meting van de opgestelde richtlijnen. In deze meting moeten de mate van naleving en de afwijkingen helder

worden. We hadden uiteraard meerdere offertes gevraagd bij verschillende onderzoeksbureaus, maar bij het Verwey-Jonker Instituut bleek dat het tempo hoog lag en dat we goede afspraken konden maken.'

3 *Wat gaat het CIPO straks doen met de uitkomsten?*

'Dat weten we nog niet precies, maar het ziet er naar uit dat het een heel bruikbaar rapport zal zijn. We zullen zorgvuldig met de conclusies omgaan en ze zo effectief mogelijk communiceren naar degenen die tijdens de meting onderzocht zijn. Hoe we het precies gaan aanpakken, moet nog intern overlegd worden. Maar we gaan het rapport zeker gebruiken binnen ons werk als toezichtcommissie.'

Hoeho gedragscode?

Sinds 1 januari 2006 is er een gedragscode voor de publieke omroep: de Richtlijnen en regelingen ter bevordering van goed bestuur en integriteit bij publieke omroepinstellingen. Doel? Het bevorderen van transparantie, onafhankelijkheid en integriteit binnen de publieke omroep. De gedragscode is opgesteld door de raad van bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO), in samenspraak met de omroepen. De gedragscode omvat voorschriften ter bevordering van goed bestuur en integriteit binnen de publieke omroep. De Commissie Integriteit Publieke Omroep (CIPO) houdt toezicht op de naleving van de gedragscode voor de publieke omroep. Het Verwey-Jonker Instituut heeft onderzocht in hoeverre de gedragscode wordt nageleefd.

Het onderzoek naar de naleving van de gedragscode is een voorbeeld van onze onderzoekspraktijk op het gebied van toezicht en handhaving. Een van de terugkerende vragen daarbij is: in hoeverre werkt (intern) toezicht?

Publicatie, nog te verschijnen: *Evaluatie naleving Gedragscode Publieke Omroep. (Concept) Eindrapportage.* Mr. Drs. L.F. Drost, Drs. I.N.J. de Groot, Mr. A.G. Mein. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, december 2008.

Warner ten Kate

'Meer actie tegen mensenhandel'

Warner ten Kate wil mensenhandel in Nederland beter aanpakken. Want hoe kan het dat mensenhandelzaken niet altijd voor de rechter komen? Met deze onderzoeksvraag ging het Verwey-Jonker Instituut onlangs voor het Openbaar Ministerie aan het werk. Eind van dit jaar zijn de uitkomsten bekend.

Waarom er nog steeds weinig processen tegen mensenhandel zijn in Nederland? 'Zaken tegen mensenhandel moeten vaak concurreren met een moord of overval', vertelt Warner ten Kate. Hij is sinds 2005 landelijk officier van justitie mensenhandel en smokkel. 'Bij een moord ligt het lijk op straat. Mensenhandel speelt zich onder de oppervlakte af. Je roept niet snel naar de politie: 'Ik ben slachtoffer van mensenhandel.'

Duwen en trekken

Ten Kate wil meer mensenhandeldelicten met succes over het voetlicht brengen. 'Vergis je niet, het is een van de meest schrijnende delicten, een vorm van moderne slavernij.' Er ging een wereld voor hem open na zijn aanstelling als coördinator mensenhandel. Tragische gevallen, duwen en trekken om het apparaat in beweging te krijgen en vooral veel veroordelen bestrijden, zoals over prostituees ('ze kiezen er toch zelf voor?'). 'Nadat gemeentebesturen de vergunde seksbedrijven gingen controleren, leek het daar wel mee te vallen met mensenhandel. Uit onderzoek weten we nu dat deze sector mensenhandel helemaal niet uitsluit.'

Bedreigingen

Het nu lopende onderzoek gaat over de problemen om mensenhandelzaken voor de rechter te krijgen. Waarom is dat lastig? 'Deels komt dat door de schroom van slachtoffers om mee te werken aan opsporingsonderzoek', vertelt de officier van justitie. 'Slachtoffers worden emotioneel of fysiek onder druk gezet door uitbuiters, de familie wordt bedreigd. Het kan jaren duren voordat iemand uit onvrijwillige prostitutie of gedwongen arbeid wordt gehaald.'

Taart zonder slagroom

Maar moet een slachtoffer altijd meewerken aan een rechtszaak? 'Nee hoor', zegt Ten Kate. 'Twee bewijsmiddelen, zoals een telefoontap en een getuigenverklaring, zijn al genoeg om zaken voor de rechter te krijgen. Alleen: het is taart zonder slagroom. Het liefst wil je het slachtoffer horen. Het gaat tenslotte om een van de hoofdrolspelers in een zaak.' En dat is wat Ten Kate via onder-

zoek beter belicht hoopt te krijgen. 'Hoe kan de officier van justitie op de zitting goed beslagen ten ijs komen? Hij moet de rechter het best mogelijke bewijs presenteren en dat zijn toch vaak de verklaringen van de slachtoffers van mensenhandel.'

Barrières

Ten Kate wil dat alle betrokkenen in de keten alert zijn op mensenhandel. 'Via het barrière-model moet er per fase goed worden opgelet', stelt hij. Volgens Ten Kate heeft Nederland nu al fikse barrières, van de visumaanvraag bij de ambassade tot de marechaussee op Schiphol, de IND, gemeenten en woningcorporaties. 'Als je vanuit de Cariben hier in de industrie of prostitutie wilt werken, krijg je geen vergunning en geen visum. Mensen nemen hun toevlucht tot smokkelaars en valse papieren. Ik wil dat iedereen zich afvraagt: 'Heb ik wellicht te maken met een slachtoffer van mensenhandel?' Iedereen kan helpen om een barrière tegen mensenhandel op te werpen door op tijd signalen van mensenhandel te onderkennen.'

Kennis

Ten Kate wil die bewustwording bij alle instanties versterken. Hij is blij dat mede dankzij minister Hirsch Ballin de belangstelling voor mensenhandel is toegenomen. Door kennisintensivering moet er nog meer actie tegen mensenhandel komen. 'Ik hoop dat het onderzoek handvatten biedt om opsporingsinstanties op een goede manier aan te sturen. En dat we meer instrumenten krijgen om de rechter te overtuigen. Aan het einde van de rit zou iedereen moeten beseffen dat een goede bescherming van het slachtoffer de bereidheid vergroot om een verklaring af te leggen.' Ferm: 'Mensenhandel is effectief aan te pakken!'

'Hoezo kiezen slachtoffers er zelf voor? Dat is een vooroordeel.'

12

Colofon

Deze nieuwsbrief is ook te vinden in pdf-formaat op www.verwey-jonker.nl onder de rubriek Actueel. U kunt de nieuwsbrief bestellen door een e-mail met uw adresgegevens te sturen aan: secr@verwey-jonker.nl. Aan dit adres zijn ook uw opmerkingen en vragen welkom.

Tekst: Verwey-Jonker Instituut

Ontwerp en lay-out: Graffiti, Valkenswaard

Druk: Greve Offset, Eindhoven

**Verwey-
Jonker**
Instituut

*Onderzoek naar
maatschappelijke vraagstukken*

Verwey-Jonker Instituut
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T: (030) 230 07 99
F: (030) 230 06 83
secr@verwey-jonker.nl
www.verwey-jonker.nl